

Forundersøgelse af 2 byggefelter på samlet 5.700 m² forud for nybyggeri på Sorø Akademi i dagene 29. - 31. januar 2007**Indhold**

Resumé.....	2
Årsag og evt. sagshistorie	2
Deltagere	2
Lokalisering og topografi.....	2
Indmåling	3
Iagttagelsesforhold	3
Metode og beskrivelse	3
Fundtyper og datering	3
GIS og data.....	4
Vurdering og evt. fremtidige tiltag	4
Anlægsliste.....	5
Fundliste.....	5
Fotoliste.....	5
Tegningsliste	5
SVM01058-1 Bilag 01: Digitale udgravningsfoto	
SVM01058-1 Bilag 02: fordelingen af anlægsspor på det nordlige byggefelt	
SVM01058-1 Bilag 03: Tegningsbilag 1:200, oversigtstegning, T1 – T3	

01058D04: søgegrøfter på det nordlige byggefelt, set fra nordvest

Resumé

Forundersøgelse af 2 byggefelter på samlet 5.700 m² på Sorø Akademi gav 2 grøfter af forskellige dimensioner, formodentlig fra middelalder/nyere tid samt 2 recente nedgravninger på det nordlige byggefelt, mens det sydlige byggefelt viste opfyldslag over gammel søbund.

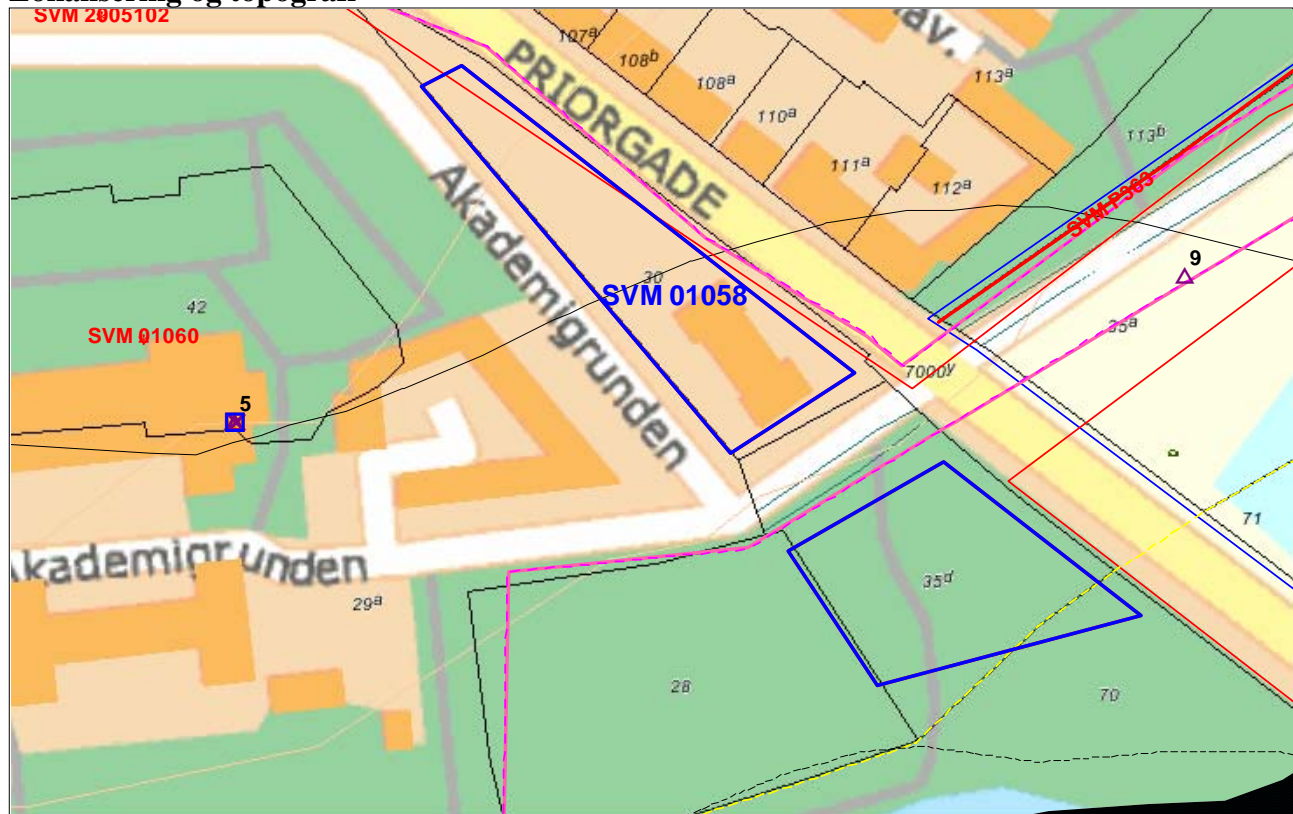
Årsag og evt. sagshistorie

Henvendelse fra bygherre om udtalelse ang. skjulte fortidsminder forud for nybyggeri. Alle sagsoplysninger findes i Musfront.

Deltagere

Forundersøgelsen blev udført af Thomas Ø. Jensen og Kirsten Christensen (daglig leder). Maskinkraft blev leveret af John Petersen, Sigersted. Bo Jensen har stået for indmålingen af punkter med totalstation. Thomas Ø. Jensen har varetaget rentegningen i MapInfo og indtastninger heri samt udprintning i fast målestok.

Lokalisering og topografi

SVM01058 Sorø Akademi: de to byggefelters beliggenhed (markeret med blå)

De to byggefelter ligger nord og syd for Sorø Akademi's Naturfagsbygning, der ligger vest for Priorgade i Sorø. Naturfagsbygningen ligger øst for avlsgården. Sorø Akademi domineres af resterne af cistercienserklosteret fra 1100 årene og de omkringliggende senere tilføjede bygninger til rytterakademi og skole. Mellem de to byggefelter løber Sunesønnernes møllekanal fra 1200-årene. I præstegårdshaven nord for naturfagsbygningen fra 1901 har Frederik III's "Lystslot" ligget (Paludan 1995 bygning 61). I forbindelse med anlæggelse af en naturgasledning fandtes en 1700-tals kistebegravelse uden for kirkegården og kirkegårdsmuren (040111 sb. 5).

På det nordlige byggefelt består undergrunden af gulbrunt let sandet ler og mulden er gråbrunt let leret humus med mange rødder fra de omkringstående træer. På det sydlige byggefelt består undergrunden af gulgrønt sand (gammel søbund), mens det pålagte muldrag består af gråbrunt leret humus.

Indmåling

Indmålingspunkterne er målt med totalstation i system 34 Sjælland 31-01-2007 med stor nøjagtighed.

Iagttagelsesforhold

Forundersøgelsen blev gennemført i solskin og blæst. Jorden er gennemvædet af nedbør så anlægssporene stod tydelige mod undergrunden. De høje træer skærmede for solen, så den lave sol vanskeliggjorde ikke iagttagelsesforholdene, der må anset for gode.

Metode og beskrivelse

Med en mindre gravemaskine påmonteret en 1 m bred plan rabatskovl afrømmedes muldraget i søgegrøfter, hvor der var muligt for de udlagte sten, naturgasledning, store egetræer osv. De fremkomne fyldskifter blev med det samme streget op og fortløbende nummeret. Søgegrøfterne blev indtegnet i målestoksforholdet 1:100 med et indmålingspunkt markeret i hver ende. Disse indmålingspunkter blev fortløbende nummeret på et manilamærke sat fast med søm. Pga muligheden for indtrængende vand blev punkterne desuden markeret med rødmalet blomsterpind. Undergrundens indhold blev beskrevet og muldragets tykkelse målt i hver ende af grøfterne. Anlæggene blev snittet med spade efterfulgt af en beskrivelse. Stratigrafien blev beskrevet for udvalgte søgegrøfter på begge byggefelter. Der blev taget digitale oversigtsfoto af søgegrøfter, terræn samt profiler.

På det nordlige byggefelt kunne følgende stratigrafi iagttages: øverst skovmuld, tykkest mod øst, derunder et påfyldningslag af mørkebrunt leret muld med sten, teglstumper og trækulsnister, derunder sterilt leret muld, enkelte steder med små teglbrokker, nederst rød- til gulbrunt let leret undergrundssand.

På det sydlige byggefelt kunne følgende stratigrafi iagttages: øverst ca 20 cm muld, derunder 30-40 cm påfyldt lag af nedbrydningsmateriale: brokker og tegl: munkesten, vingetagegl, meget mørtel, derunder sortbrunt sandet gytje (dynd), derunder gulbrunt let sandet ler (søbund).

Fundtyper og datering

	Stenalder	Bronzealder	Jernalder	Middelalder	1600->
Anlæg					
Anlæg - Grube					2
Anlæg - Grøft				1?	1

Der blev undersøgt 2 recente nedgravninger (A01,A02), 1 smal grøft (A03) fra middelalder/Nyere tid samt og 1 nedgravning/grøft (A04), som det ikke var muligt at finde nedgravningskanter til. Lagene i denne var fundtomme, lugtede af "middelalder" og var afsat under vand, derfor blev anlægget tolket med stor usikkerhed som en grøft.

GIS og data

Indmålingspunkterne er målt i System 34 Sjælland og på museet konverteret til Kp2000sj. Der er brugt følgende tabeller: felt (søgegrøfternes omrids); anlæg (type/funktion, snit, indhold og datering), anlægstyper: nedgravning, grøft; datering: middelalder, middelalder/nyere tid, recent; muld (tykkelse i cm); undergrund (beskrivelse af indhold). Ved udarbejdelsen af bilag 02 er anlæggene markeret med farve: grøft (blå) og recent (grøn).

Til sidst er felttegningerne udprintet i fast målestoksforhold 1:200, oversigtstegning med placeringen af tegningerne samt T1 – T3. Her er anlægsnumre og muldtykkelse vist.

Vurdering og evt. fremtidige tiltag

Der blev undersøgt ca. 110 m² af 5700 m², hvilket giver en undersøgelsesprocent på ca. 2 % for det samlede areal, som anses for dækkende i dette tilfælde. På det nordlige byggefelt udgør området med Naturfagsbygningen ca 1440 m², som ikke er undersøgt da der ikke skal bygges øst og vest for bygningen, som bliver stående. Området bærer præg af at være oplagringsplads for materialer fra kirkegården og ophobning af mindre mængder byggeaffald. Der blev ikke fundet spor efter bygninger på dette areal.

På det sydlige byggefelt blev iagttaget tykke påfyldte lag af byggemateriale ovenpå tidligere søbund og en stor del af området stod under vand, så der var ikke grundlag for at grave flere grøfter, da der ikke kan forventes bebyggelsesspor på dette areal.

Mellem de to byggefelter ligger Sunesønnernes møllekanal og ved gravning af evt. forbindelsesledninger mellem de to byggefelter bør anlægsarbejdet følges af arkæologer.

Sorø d. 9. februar 2007

Kirsten Christensen
Museumsinspektør, arkæologi

Litteratur: Paludan, E.: Forsvundne bygninger på Akademigrunden i Sorø. 1995.
Danmarks længste udgravning nr. 267.

Anlægsliste

A.nr	Type	Snit	Beskrivelse	Datering
A01	Recent nedgravning		Brunt muldet ler	Recent
A02	Recent nedgravning		Brunt muldet ler med få rester af tegl og trækul.	Recent
A03	Grøft	Snit n-s, set mod v. Bredde 40 cm., dyb. 15 cm. Jævnt afrundet bund.	Gråbrunt leret muld	Middelalder/ Nyere tid
A04	Grøft?	Nedgravningskanter ikke set, snit set mod syd, > 90 cm dyb	Øverst: Blågråt sand, derunder blågrønt sandet ler over mørkt blågrønt sandet ler, lagene virker som afsat under vand.	Middelalder

Fundliste

Der blev ikke opsamlet fund ved forundersøgelsen.

Fotoliste

Film nr	Opt	Type	Tekst	Fot	Dato
01058	1	Digital	Søgegrøfter på det nordlige område, set fra sydvest	KC	29-01-2007
01058	2	Digital	Søgegrøfter på det nordlige område, set fra sydvest	KC	29-01-2007
01058	3	Digital	Søgegrøfter på det nordlige område, set fra nord	KC	30-01-2007
01058	4	Digital	Søgegrøfter på det nordlige område, set fra nordvest	KC	30-01-2007
01058	5	Digital	Søgegrøfter 1-3 på det nordlige område, set fra vest	KC	30-01-2007
01058	6	Digital	Søgegrøft 2, set fra vest	KC	30-01-2007
01058	7	Digital	Søgegrøft 3, set fra vest	KC	30-01-2007
01058	8	Digital	Stratigrafi i søgegrøft 3, set fra nord	KC	30-01-2007
01058	9	Digital	Grøft A04 i søgegrøft 6, set fra nord	KC	30-01-2007
01058	10	Digital	Stratigrafi i grøft A04 i søgegrøft 6, set fra nord	KC	30-01-2007
01058	11	Digital	Gravning af søgegrøft 9, set fra nord	KC	29-01-2007
01058	12	Digital	Beliggenhed af søgegrøft 9, set fra nord	KC	29-01-2007
01058	13	Digital	Søgegrøft 9, set fra nord	KC	29-01-2007
01058	14	Digital	Skråbillede af østsiden af søgegrøft 9, set fra vest	KC	29-01-2007
01058	15	Digital	Stratigrafi i østsiden af søgegrøft 9, set fra vest	KC	29-01-2007
01058	16	Digital	Stratigrafi i østsiden af søgegrøft 9, set fra vest	KC	30-01-2007
01058	17	Digital	Stratigrafi i østsiden af søgegrøft 9, set fra sydvest	KC	30-01-2007

Tegningsliste

T.nr	Type	Målestok	Init/Dato
T01	Plantegning af søgegrøfterne	1:100	TØJ 29-01-2007

01058D01.JPG

01058D02.JPG

01058D03.JPG

01058D04.JPG

01058D05.JPG

01058D06.JPG

01058D07.JPG

01058D08.JPG

01058D09.JPG

01058D10.JPG

01058D11.JPG

01058D12.JPG

01058D13.JPG

01058D14.JPG

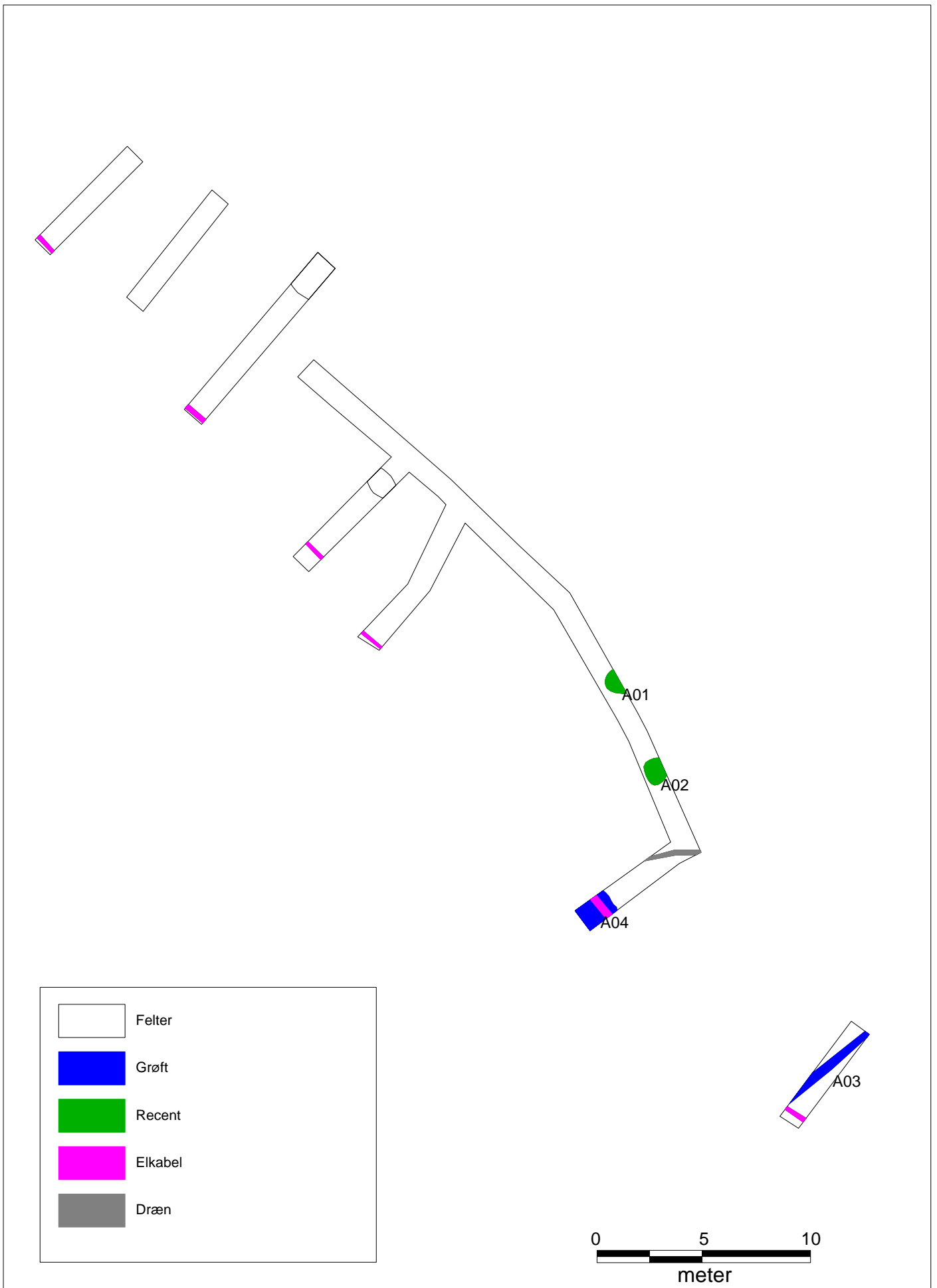
01058D15.JPG

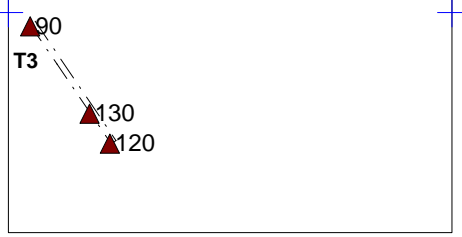
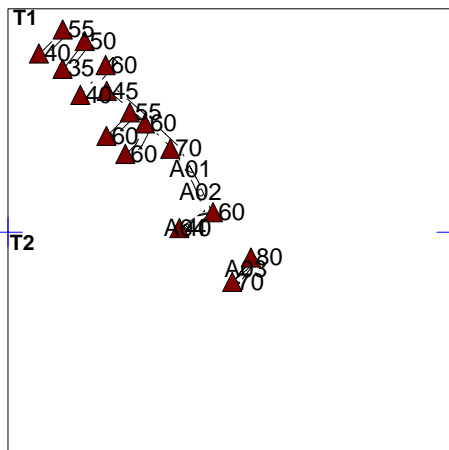
01058D16.JPG

01058D17.JPG

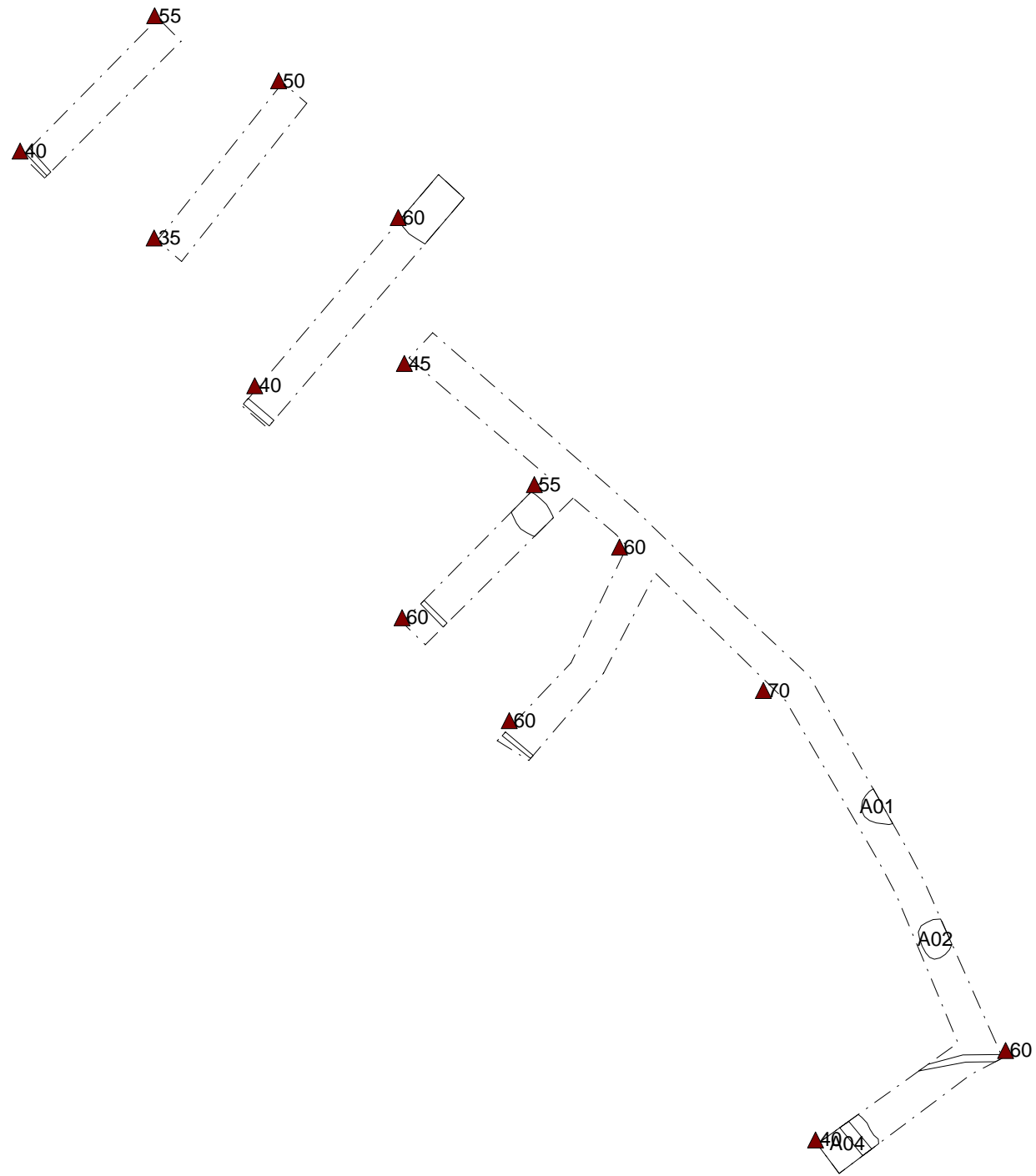
SVM01058-1 Bilag 02: fordelingen af anlægsspor på det nordlige byggefelt

Y: 111668

X: -135044

X: -135128

Y: 111617

Sydvestsjællands Museum

Storegade 17,
Tlf. 57834063 Fax.

Sorø Akademi
T1

J.Nr. SVM 01058-1
Målforhold: 1:200

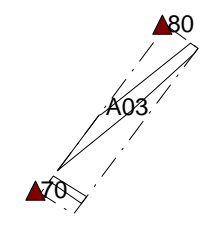
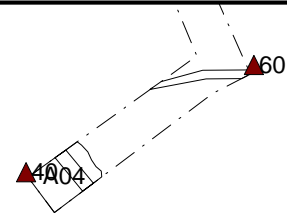
Dato: 08.02.2007 / 14:03:15

Init.:

Y: 111629

X: -135042

X: -135127

Y: 111576

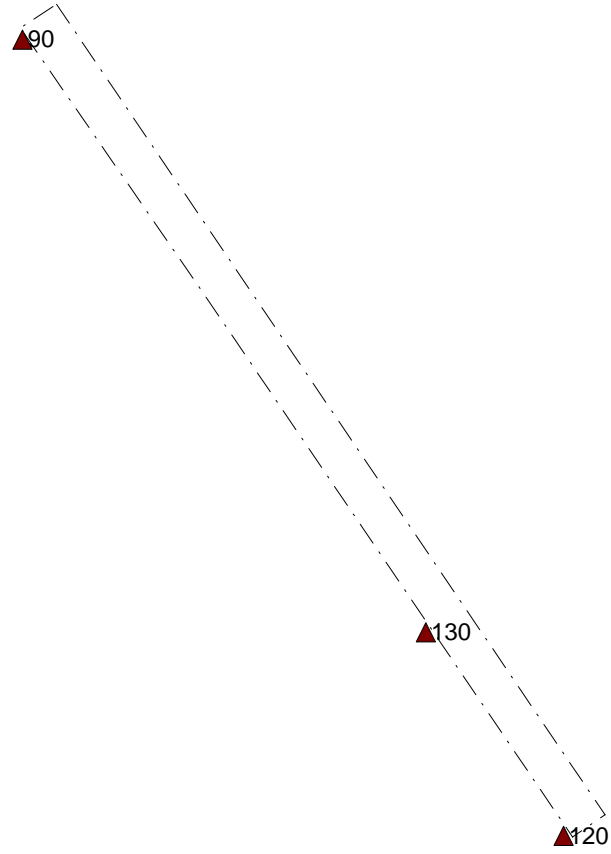

Sydvestsjællands Museum		
<small>Storegade 17, Tlf. 57834063 Fax.</small>		
Sorø Akademi	J.Nr. SVM 01058-1	
T2	Målforhold: 1:200	
Dato: 08.02.2007 / 14:04:36	Init.:	

Y: 111549

X: -134963

X: -135048

Y: 111496

Sydvestsjællands Museum		
Storegade 17, Tlf. 57834063 Fax.		
Sorø Akademi	J.Nr. SVM 01058-1	
T3	Målforhold: 1:200	
Dato: 08.02.2007 / 14:05:41	Init.:	